

PRÒXIM ORIENT

L'Iran i Occident fan

ZAHIDA MEMBRADO
TEHERAN

Semblava impossible, però finalment va passar. Després de gairebé dos anys de duríssimes negociacions, l'Iran i les potències occidentals van anunciar ahir un acord històric que posa fi a una dècada d'hostilitats pel programa nuclear persa. El pacte, que limitarà dràsticament l'activitat atòmica de la República Islàmica a canvi de l'aixecament de les sancions, té com a objectiu impedir que Teheran tingui capacitat per fabricar la bomba nuclear.

"Hem aconseguit un acord històric. Un acord en què tots hi guanyem. No és un acord perfecte, però és un bon acord que promourà la cooperació entre Teheran i la comunitat internacional", assegurava ahir a Viena el ministre d'Afers Estrangers iranià, Mohammad Javad Zarif, en una compareixença conjunta amb la responsable de la diplomàcia europea, Federica Mogherini.

Tot i que l'Iran sempre ha negat que vulgui construir la bomba nuclear, Occident ha desconfiat durant anys de les seves pretensions

Teheran s'avé a posar la seva producció nuclear sota tutela internacional a canvi que s'aixequin les sancions en un acord històric que tanca una dècada de tensió

i ha acusat reiteradament Teheran d'impulsar d'amagat un programa atòmic amb finalitats militars que, tot i els esforços de l'Agència Internacional de l'Energia Atòmica (AIEA) per desemmascarar-lo, mai ha pogut ser provat.

Així, mitja hora després de l'anunci fet a la capital austríaca, el president del govern iranià, Hassan Rouhani, va comunicar l'acord a la nació en un solemne discurs televisat: "La resistència dels iranians ens ha permès arribar a la victòria. Durant anys, les falses acusacions sobre el nostre programa nuclear han promogut injustament la iranofòbia. Avui, els poders mundials reconeixen l'Iran com una potència nuclear i, en els pròxims mesos, les sancions il·legals i inhumanes imposades contra aquesta nació seran aixecades". I recalca: "L'acord servirà per trencar la paret de desconfiança entre l'Iran i Occident".

Armament
Teheran
reduirà l'urani
que es podria
utilitzar en
una bomba
atòmica

Gradualitat
La comunitat
internacional
anirà retirant
les sancions
a partir
del 2016

Washington i Teheran van trencar relacions diplomàtiques fa 35 anys, arran de la crisi dels ostatges, quan un grup de revolucionaris iranians va retenir durant 444 dies 60 diplomàtics nord-americans a l'ambaixada dels EUA a Teheran. A partir d'ara, amb la firma de l'acord, s'espera que els dos països acostin posicions fins a establir una millor cooperació en afers de gran rellevància, com ara la lluita contra el terrorisme jihadista al Pròxim Orient.

Contra la bomba atòmica

L'acord assolit ahir entre l'Iran i els països integrants del grup conegut com a G5+1 (els EUA, el Regne Unit, França, la Xina, Rússia i Alemanya) obligarà Teheran a reduir en dos terços el nombre actual de centrífugadores que enriqueixen l'urani, el material radioactiu amb el qual Occident temia que el règim dels aiatol·làs fabricqués armament nuclear. A més,

l'Iran accepta retallar substancialment les seves reserves d'urani durant un període de vuit anys.

L'acord també resol un dels assumptes més complexos de les negociacions: l'accés controlat de l'AIEA a les instal·lacions militars del país. Finalment, aquestes inspeccions s'hauran de produir amb previ avis i podran ser rebutjades per Teheran si considera que posen en perill la seva seguretat.

El document preveu també la derogació de totes les sancions de manera gradual i definitiva, a mesura que Teheran demostrï que assumeix els compromisos adoptats. No obstant, aquest aixecament no es produirà abans del primer semestre del 2016, després que l'AIEA emeti un informe definitiu sobre la naturalesa civil del programa nuclear persa.

Pel que fa a l'aixecament de l'embargament sobre el comerç d'armes, no es produirà immediatament, com reclamava Teheran, sinó que hauran de passar cinc anys, un termini que en el cas de la venda de míssils s'amplia fins a vuit anys.

Tot i que les primeres hores després de l'anunci oficial van ser

L'APOSTA PEL DIÀLEG, LA GRAN GUANYADORA DE L'ACORD

Federica Mogherini

CAP DE LA DIPLOMÀCIA EUROPEA

La cap de la diplomàcia de la Unió Europea (UE) dels Vint-i-vuit, Federica Mogherini, ha sigut una de les peces clau per a l'èxit d'aquestes converses.

L'investigador del Cidob Eduard Soler sosté que la firma final de l'acord nuclear amb l'Iran "reforça l'aposta per la diplomàcia que la Unió va fer a partir del 2004".

Barack Obama

PRESIDENT DELS ESTATS UNITS

A la fi del seu mandat, Obama s'apunta un èxit en l'esfera internacional, juntament amb el desglossament amb Cuba. El president nord-americà ha "assumit molts riscos" -diu Barah Mikail, del Fride-, conscient que qualsevol error o incompliment dels iranians pot reforçar el Partit Republicà, que sempre s'ha oposat a cedir davant de l'Iran.

Hassan Rouhani

PRESIDENT DE L'IRAN

L'ascens a la presidència de l'Iran d'aquest moderat va permetre obrir la porta a les negociacions de Viena. Per a Barah Mikail, investigador del Fride, Hassan Rouhani és el guanyador de les converses, perquè "ha sabut defensar radicalment les seves posicions i manté la seva capacitat per regular el programa nuclear civil".

Benjamin Netanyahu

PRIMER MINISTRE D'ISRAEL

El primer ministre d'Israel, Benjamin Netanyahu, va titllar ahir l'acord d'"error històric". De fet, ha criticat les converses des del principi, perquè sap que el pacte "allunya la intervenció o almenys la implicació militar" dels nord-americans a la regió, diu Mikail. Per a Soler, "l'aposta personal i radical" de Netanyahu és una reacció a la "pèrdua d'influència d'Israel sobre els Estats Units", que no serà fàcil explicar al seu electorat.

n les paus

de silenci i tranquil·litat, en consonància amb les hores de sol durant el mes sagrat del Ramadà, les celebracions a Teheran es van desfermar poc després de les deu del vespre. Els carrers d'alguns barris del nord de la ciutat van començar a omplir-se de gent, amb mobilitzacions de caràcter festiu similars a les del mes d'abril, quan el preacord assolit entre les potències i l'Iran va ser rebut amb una profunda alegria per la ciutadania.

Els iranians van celebrar, doncs, un acord que els hauria de reportar en poc temps una millora de la seva situació financera i un acostament a la resta del món. Cal destacar que la televisió iraniana va emetre en directe el discurs que va oferir el president dels EUA, Barack Obama, una emissió que va haver d'interrompre per oferir el discurs del president Rouhani.

Cooperació contra l'EI

L'Iran espera que aquest pacte històric sigui l'inici d'una represa de les relacions entre Teheran i Occident i que permeti a les generacions més joves recuperar l'esperança en un futur millor. També a nivell regional, l'entesa tindrà un impacte important i podria portar l'Iran i els EUA a cooperar junts per afrontar els terroristes de l'Estat Islàmic, que s'han establert en un ampli territori entre l'Iraq i Síria. Washington és conscient que sense la col·laboració de la República Islàmica la seguretat al Pròxim Orient no està garantida. Una convicció que desperta els recels d'Israel i de l'Aràbia Saudita, que temen que aquest acostament vagi en detriment de la seva hegemonia i el seus interessos en aquesta regió del planeta.

MARTA RODRÍGUEZ

Complicitat
L'Iran podrà cooperar des d'ara amb Occident en la lluita contra l'Estat Islàmic

Seguiment
La televisió iraniana va retransmetre el discurs d'Obama sobre l'acord

Les claus

Un acord per limitar l'ús de l'urani i aixecar les sancions

Allargar el 'breakout'

Tota la negociació s'ha centrat a allargar el temps que l'Iran podria necessitar per fabricar una bomba nuclear, el que es coneix com a *breakout*. Finalment s'ha aconseguit passar d'un termini de dos o tres mesos a un any.

L'enriquiment d'urani

L'Iran només podrà enriquir urani a un percentatge pactat i ho podrà fer en només una de les seves plantes. Es reduirà el nombre de centrífugadores i les reserves de l'urani més perillós s'hauran de diluir o exportar.

Reforçar les inspeccions

L'Agència Internacional de l'Energia Atòmica (AIEA) podrà verificar durant 20 anys el nombre de centrífugadores (necessàries per enriquir l'urani) i durant 25 anys la producció d'òxid d'urani a les plantes iranianes.

Aixecar les sancions

Les sancions internacional contra l'Iran s'aixecaran –la data prevista és el gener del 2016–, de manera que el país podrà exportar de nou petroli i operar sense restriccions en els mercats financers globals.

L'embarcament d'armes

S'autoritzarà l'Iran a comprar armament convencional als mercats internacionals d'aquí cinc anys. I d'aquí vuit anys també se li aixecarà l'embarcament per adquirir míssils balístics.

El president dels Estats Units, Barack Obama, va anunciar el pacte des de la Casa Blanca i acompanyat del seu vicepresident, Joe Biden. REUTERS

Obama: "L'acord està basat en la verificació"

El president dels EUA ha de convèncer ara l'oposició, Israel i els seus aliats a la regió

NÚRIA FERRAGUTCASAS
WASHINGTON

Els Estats Units i l'Iran van superar 35 anys d'animositat per obtenir ahir l'històric acord nuclear de les potències mundials amb Teheran. La desconfiança entre els dos països, però, es manté i caldrà més temps per veure si són capaços de restablir les seves relacions.

"No es fan pactes com aquest amb amics", va assegurar el president nord-americà, Barack Obama, a primera hora del matí des de la Casa Blanca i va recordar que el seu país va negociar acords de control d'armament amb la llavors arxienemiga Unió Soviètica per convèncer escèptics i recelosos del pacte amb el règim dels aiatol·làs.

Obama va parafrasejar el president John F. Kennedy per subratllar el paper de la diplomàcia en la resolució de conflictes: "No negociem mai per por, però mai tinguem por a negociar". Kennedy va utilitzar aquestes paraules el setembre del 1961 a les Nacions Unides per desafiar Rússia a "una cursa de la pau" en lloc d'una cursa nuclear en plena Guerra Freda.

L'acord amb l'Iran, va dir Obama, "no està basat en la confiança sinó en la verificació" i va afegir que garantirà que aquest país no pugui desenvolupar una bomba atòmica i "aconseguirà aturar la propagació de les armes nuclears pel Pròxim Orient". L'inquilí de la Casa Blanca espera així evitar una cursa nuclear entre diferents països de la regió.

En el seu discurs va explicar els detalls del text firmat a Viena per intentar convèncer tant la població nord-americana com l'oposició republicana i aliats a la zona, entre ells Israel, de les bondats de l'acord que pot fer el món "més segur". Tanmateix, la seva persuasió va passar, sobretot, per advertir de les alternatives a aquest pacte.

"No acceptar l'acord significa que hi haurà una possibilitat més alta de

més guerra al Pròxim Orient –va afirmar–. Seria irresponsable allunyar-nos d'aquest acord". D'altra banda, el mandatari va sostenir que, sense el pacte, els Estats Units es quedarien sols, ja que la comunitat internacional no donaria el seu suport a unes sancions permanents contra Teheran. A més, tampoc no tindrien capacitat per comprovar si el programa iranià busca construir una bomba atòmica.

El Congrés dels EUA revisarà en els pròxims dos mesos el pacte i després decidirà si l'aprova o no. Obama, però, ja va dir que vetarà qualsevol legislació que impedeixi tirar endavant l'acord. És molt probable que els republicans s'hi oposin però no tindran els vots per revocar el veto, ja que, segurament, els demòcrates faran costat al seu president.

Crítiques i recels d'aliats

L'acord permetrà més cooperació entre els Estats Units i l'Iran en la lluita contra els jihadistes de l'Estat Islàmic a Síria i l'Iraq però no suposa un restabliment de les relacions diplomàtiques entre els dos països. De fet, Obama va assegurar que alguns problemes amb el seu enemic durant més de tres dècades no es resoldran amb aquest acord.

"Compartim les preocupacions expressades per molts dels nostres amics al Pròxim Orient, incloent-hi Israel i els estats del Golf, sobre el suport de l'Iran a grups terroristes per desestabilitzar la regió", va assenyalar. Per tranquil·litzar els seus aliats, va dir que algunes mesures contra l'Iran es mantindran –com l'embarcament d'armes almenys durant uns anys– i va insistir que si Teheran incompleix qualsevol part de l'acord, es restabliran les sancions internacionals en qüestió de mesos.

Però la notícia de l'acord va ser acollida amb crítiques per Israel i amb recels per part de països com l'Aràbia Saudita, que temen una influència més gran del règim iranià en aquesta regió del planeta plagada d'enfrontaments i conflictes.